

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Vesirakentaminen

Ympäristönsuojelun ajankohtaispäivä
3.2.2023

Varsinais-Suomen ELY-keskus
Ympäristönsuojeluyksikkö
Kaisa Lehto

Vesilaki (27.5.2011/587)

- Vesilaki ohjaa vesien käyttöä ja rakentamista, käytännössä voidaan soveltaa kaikkiin hankkeisiin, jotka kohdistuu vesialueisiin tai joilla on vaikutusta vesialueisiin
- ELY-keskus (valtion valvontaviranomainen) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimivat vesilaissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina.
 - Toimivalta on rinnakkainen ja toisistaan riippumaton
- Lupaviranomainen on Aluehallintovirasto
- Vesiluvan tarve määräytyy hankkeesta aiheutuvien vaikutusten perusteella (vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus)
- Lisäksi vesilaissa on erikseen lueteltu hankkeet, joihin tarvitaan lupa vaikutuksista riippumatta (aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet)
- Laillisuusvalvonnan ohella ELY-keskus ja kunta valvovat vesilain mukaisissa asioissa myös yleistä etua

Vesilain valvonta ELY-keskuksessa

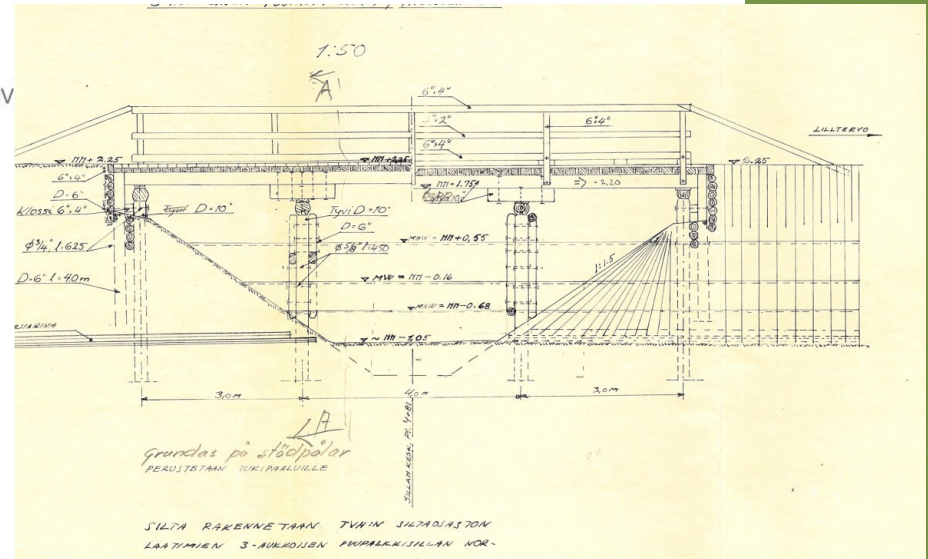
- Pääsääntöisesti ennakkovalvontaa
 - ilmoitusvelvolliset
 - lausunnot luvantarpeesta
- Maastokatselmukset
- Lausunnot lupahakemuksista AVI:lle
- Lausunnot/vastineet (Vaasa HaO, KHO)
- Jälkivalvontaa (mm. valmiit hankkeet, uusia lupapäätökset n. 50 kpl/v)
- YVA, Tiesuunnitelmat, kaavoitus ym. Kommentointi
- Selvityspyynnöt, Kehotukset
- Tutkintapyynnöt
- Hallintopakkohakemukset
- Ohjausta ja neuvontaa (asiakaspalvelu)

Vesirakentaminen (pintavedet)

- Yleisimmät hanketyypit:
 - laiturit ja aallonmurtajat ym.
 - satamat (ruoppaukset, laiturit, täytöt)
 - johdot (kaapelit, vesi- ja viemärit, lämmönkeruupiirit jne.)
 - sillat, rummut
 - vesialueen täytöt
 - vedenkorkeuden nostot
 - padot
 - vesistön säännöstely
 - vesivoima
 - kunnostushankkeet

Ilmoitusvelvolliset hanketyypit

- 2:5a §: Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle (alitusilmoitukset)
 - ilmoitusvelvollisuus ELY-keskukselle ja vesialueen omistajalle (60 vrk ennen)
 - koskee puroja ja jokia (ei koske noroja/ojia)
 - yleinen tiedoksianto tarvittaessa
 - ilmoituslomake löytyy esim. suomi.fi sivuilta (ei sähköinen)

- 2:6 §: haitan poistaminen (ruoppaus/niitto)
- 2:15 §: vedenottaminen (otettava määrä on yli 100 m³/vrk)
- 2:15 §: maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta
- 5:6 §: ojitusilmoitus

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

■ 3:2 §: Yleinen luvanvaraisuus

- vesitaloushankkeen aiheuttama muutos + haitallinen seuraus
- lupa tarvitaan, jos hanke voi muuttaa vesistön asemaa, *syvyyttä*, *vedenkorkeutta* tai *virtaamaa*, *rantaa* tai *vesiympäristöä* ja tämä muutos aiheuttaa laissa lueteltuja vaikutuksia.

Esim. melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön.

- yleistä etua koskevat muutokset (1 mom.)
- yksityistä etua koskevat muutokset (2 mom.)
- tapauskohtainen harkinta

- *Vesistöllä* tarkoitetaan järveä, lampea, jokea, puroa ja muuta luonnollista vesialuetta sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoisia vesialuetta; vesistönä ei kuitenkaan pidetä noroa, ojaa ja lähdettä

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

■ 3:3 §: Aina luvanvaraiset hankkeet:

- valtaväylän tai yleisen kulkuväylän sulkeminen tai supistaminen
- sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli
- johdon tekeminen yleisen kulkuväylän ali
- maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla
- vesivoimalaitoksen rakentaminen
- vesialueen ruoppaaminen, jos massamäärä ylittää 500 m³

Laiturit ja muu rantarakentaminen

■ 1:5 § Rakennelman sijoittaminen toisen vesialueelle (oikeus):

Rannan omistajalla/haltijalla on *yksityistä tarvettaan* varten *oikeus* sijoittaa rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu tai poiju, laituri, venevaja tai muu näihin verrattava rakennelma.

Oikeuden edellytyksenä on, että rakennelma *ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n nojalla lupaa* ja se ei tuota vesialueen omistajalle vahinkoa tai huomattavaa haittaa.

Huomioitavaa:

- tätä ei sovelleta silloin, kun toimitaan omalla vesialueella
- perustuu haitattomuuteen
- vesilaki ei ota kantaa laiturin kokoon
- tapauskohtainen harkinta (lupakynnyksen alittavat)
- MRL:n mukainen menettely huomioitava (kunnissa eroja)
- rasiitteen haltijaa ei rinnasteta rannan omistajaan

Muita tärkeitä lainkohtia:

■ 2:11 § Eräiden vesiluontotyyppien suojele

Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

- Erityisesti huomioitava hankkeissa: pato, rumpu, täyttö, perkaus, ojitus, uoman siirrot,

■ 2:9 § Rakennelman kunnossapito ja poistaminen

Vesistöön tehdyn rakennelman omistajan on pidettävä rakennelma sellaisessa kunnossa, ettei siitä aiheudu vaaraa taikka yleistä tai yksityistä etua loukkaavia vahingollisia tai haitallisia seurauksia.

- padot, sillat, rummut

Käyttöoikeus

- Vesitaloushankkeille on tyypillistä, että aina rakenne tai vaikutus ei kohdistu omalle kiinteistölle
- Kaikissa hankkeissa huomioitava, että tarvittava käyttöoikeus hankealueeseen järjestettävä, jos laissa ei ole erikseen määritelty ”oikeutta” (esim. laiturit ja johdot)
- Tarvittaessa lupahakemuksen yhteydessä voidaan hakea myös käyttöoikeutta
 - AVI voi myöntää tietyillä edellytyksillä (2:12 § ja 2:13 §)
- Jos kooltaan tai vaikutuksiltaan iso hanke, eikä hakija hallitse riittävästi esim. vesialuetta, voi tästä tulla este luvanmyöntämiselle
 - esim. satamahanke, jos vesialue ei ole hallinnassa
 - ristiriitoja esim. kaavoituksen kanssa, jos (maa)kiinteistölle kaavoitettu satamatoimintaa

Hakemus täytön pysyttämiseksi

- Asia tuli ELY-keskukseen vireille naapurin valituksen/valvontapyytönä (2018).
- ELY-keskus kävi yhdessä kaupungin edustajan kanssa maastokatselmuksella. Rakennelma ulottuu noin 10 senttimetrin etäisyydelle naapurikiinteistön rajasta.
- ELY-keskus antoi kehotuksen hakea vesilupaa tai poistaa rakennelma.
- Lupahakemus laitettiin vireille. Hakija kuitenkin esittänyt, että rakennelma ei tarvitse vesilupaa ollenkaan
- AVI myönsi luvan osittaiseen vesialueen täytön pysyttämiseen X:n omistaman kiinteistön vesialueella sekä yhteisellä vesialueella
 - rakennelmaa oli kuitenkin lyhennettävä rannan suuntaisena (5 metrin päähän rajasta)
- AVI myönsi pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan alueeseen yhteisestä vesialueesta
- Molemmat osapuolet valittivat päätöksestä

- **HaO kumoaa aluehallintoviraston päätöksen**
- HaO katsoo kuten AVI, että puinen rakennelma ja sen sisällä oleva täyttö estää veden virtausta ja voi edistää vesistön umpeenkasvua ja liettymistä lähialueella. Pengerryksen ollessa tuntuvasti luonnollista maanpintaa korkeammalla se aiheuttaa myös maisemallista haittaa naapurikiinteistölle.
- Naapurikiinteistön omistaja ei ole antanut kirjallista suostumusta hankkeen toteuttamiseen. **Kyse on vesilain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta luvanvaraisesta vesitaloushankkeesta.**
- HaO katsoo, että rakennelmasta aiheutuisi sen lyhentämisestä huolimatta sellaista haittaa ja häiriötä naapurikiinteistön virkistyskäytölle, **ettei rakennelmasta hakijalle saatavaa hyötyä voida pitää siitä koituvaan haittaan verrattuna huomattavana.** Näin ollen vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan edellytykset täytön pysyttämiseksi puuttuvat
- Huom. Päätös ei vielä lainvoimainen

Hallintopakko hakemus seiväsaidan poistamiseksi

- Vaatimus: S vaatinut, että W poistaa kiinteistönsä edustalle, yhteiselle vesialueelle rakentamansa seiväsaidan.
- Lisäksi S vaatinut, että W kerää ja läjittää aidan takana yhteisellä vesialueella olevat kaislat omalle maalleen riittävän etäälle rannasta.
- Ennen hallintopakko hakemuksen jättämistä molemmat osapuolet olivat ELY-keskukseen yhteydessä ja esittivät vaatimuksiansa.
- Seiväsaidan tarkoitus on estää kaislojen ajelehtiminen
- ELY-keskus ohjeisti seiväsaidan siirrettäväksi 1,5 m rajalta (rajan jatkeelta) ja ilmoitti, että haitankärsijä voi laittaa vireille hallintopakko hakemuksen
- Aidan rakentaja noudatti ehdotusta ja siirsi aitaa n. 3-4 metriä rajalta
- S jätti kuitenkin teki kuitenkin hallintopakko hakemuksen AVI:lle
- Ratkaisu: **Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen**
- Johtopäätös: Kuolleiden kaislojen ajautumista S:n kiinteistön rantaan ei, aidan patoava vaikutuskin huomioon ottaen, voida pitää vesilaissa tarkoitettuna vahinkona tai haittana. Seiväsaidan ei myöskään nykyisessä sijainnissaan voida arvioida aiheuttavan haittaa S:n venevajan rakentamishankkeelle... eikä katsoa estävän veneliikennöintiä.
- AVI katsoo, että **seiväsaita ei edellytä vesilain mukaista lupaa** ja W on voinut yhteisen vesialueen osakkaana rakentaa aidan kiinteistönsä edustalle.
- AVI kuitenkin huomauttaa, että molempien osapuolten edun mukaista, rantakiinteistöjen omistajina ja vesialueen osakkaina on, että he poistavat kuolleet kaislat kukin omilta ranta-alueiltaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Hyödyllisiä linkkejä ym.:

ELY-keskukselle tulevat lausuntopyynnöt ja ilmoitukset kirjaamoon:
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Ohjeita vesilupaun liittyen:

<https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/vesi-ja-ymparisto/vesilupa>

AVI:n sähköinen lupahakemus:

<https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>

Vesi- ja ympäristölupien tietopalvelu/Y-lupa:

<https://ylupa.avi.fi>

Suomen tarkinta ja ajantasaisinta vesitietoa

Vesi.fi

Ympäristöasioiden asiakaspalvelu

p. 0295 020 900, ympariston.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi